

Zásadní summit NATO ve Varšavě

7.7.2016 ČT 24 str. 7 22:00 Události, komentáře

David BOREK, moderátor

Rusko kvůli svému chování v ukrajinské krizi ztratilo důvěru členských zemí **Severoatlantické aliance**. To jsou slova německé kancléřky Merkelové pronesená v Berlíně den před začátkem **summitu NATO** ve **Varšavě**. Také proto se čeká, že aliance mimo jiné schválí vyslání čtyř **mezinárodních praporů** na své východní **hranice**.

Markéta ČERNÁ, redaktorka

Severoatlantická aliance během tohoto víkendu schválí největší posílení svých jednotek v Evropě od konce studené **války**, a to především v Polsku, Litvě, **Lotyšsku** a Estonsku. Reaguje tak na chování Ruska během ukrajinské krize, kdy podle Merkelové zpochybnilo **základní** princip neporušitelnosti **hranic**.

Angela MERKELOVÁ, německá kancléřka

Chování Ruska během krize na Ukrajině hluboce znepokojilo naše východní sousedy. V případě, že někdo zpochybňuje platnost zákona a nedotknutelnost **hranic** slovy i činy, pak ztrácí důvěru **NATO**.

Markéta ČERNÁ, redaktorka

Podle Merkelové státy na východní **hranici NATO** potřebují jednoznačné ujištění ze strany aliance. Rychlé vyslání **vojáků** v případě krize podle ní nestačí. Aliance musí být na území svých východních členů včas. Odstrašování Ruska a zároveň udržování dialogu s ním si podle německé kancléřky neprotiřečí, ale naopak k sobě neodlučitelně patří.

Angela MERKELOVÁ, německá kancléřka

Všichni se shodujeme na tom, že trvalé bezpečnosti v Evropě lze dosáhnout jen s Ruskem, nikoliv proti němu.

Josef PAZDERKA, zahraniční zpravodaj ČT, **Varšava** /Události, 7. 7. 2016/

Diskutované tady na **summitu**, který začíná oficiálně zítra, budou i další kroky, ať už **obrana** v rámci kyberataků, vůbec dalších forem hybridní **války**, na přetřes určitě přijdou i témata migrační krize, hrozeb ze strany Islámského státu.

Markéta ČERNÁ, redaktorka

Po zabrání Krymu přerušila aliance praktickou spolupráci s Ruskem a jedná s ním pouze přes diplomaty. Znovu se zástupci Ruska a **NATO** sejdou příští středu v **Bruselu**, tedy krátce po **varšavském summitu**. Naposledy se představitelé obou stran **setkali** 20. dubna. Bohužel bez jakéhokoli posunu ve vzájemných vztazích. Markéta Černá, **Česká televize**.

David BOREK, moderátor

No a v **Brně** by teď měl být připraven na otázky Událostí, komentářů František Mičánek, ředitel tamního Centra bezpečnostních a **vojenskostrategických studií** z **Univerzity obrany**, hezký večer.

gen. František MIČÁNEK, ředitel Centra bezpečnostních a **vojenskostrategických studií**, **Univerzita obrany**

Dobry večer z **Brna**.

David BOREK, moderátor

Pane Mičáнку, my zase už slyšíme, že ten nadcházející **summit** je průlomový, přelomový, klíčový, to jsou jenom slova, nebo za tím něco je?

gen. František MIČÁNEK, ředitel Centra bezpečnostních a **vojenskostrategických studií, Univerzita obrany**

No ono když se podíváte do historie, tak já, když si blíže jenom vzpomenu na uplynulé tři **summity**, tak každý byl označován takovými superlativy, nicméně pro mě osobně ty přelomové, skutečně přelomové **summity**, ty byly někdy koncem 90. let, případně začátkem 20. století, a to byly **summity**, kde docházelo k rozšíření aliance. Říkat dopředu, že nějaký **summit** bude přelomový, je takové trochu odvážné, když se potom dále budeme bavit o tom obsahu, nic zas tak zásadně přelomového tam nebude, s výjimkou snad jenom jedné věci, že bude oficiálně schválena jedna další doména, ve které bude lze nebo bude možné vést ofenzivní nebo defenzivní operace a vyhlásit článek pět, a to je oblast kybernetického prostoru.

David BOREK, moderátor

Mimochodem, když už jste to tady zmínil, tam by to bylo, tam by to fungovalo stejně, tedy **útok**, myslím kybernetický **útok** na jednu členskou zemi je **útokem** na všechny? A jak vlastně v takovém případě vypadá to plnění? Myslím reálné naplnění onoho aliančního závazku.

gen. František MIČÁNEK, ředitel Centra bezpečnostních a **vojenskostrategických studií, Univerzita obrany**

V podstatě ono už delší dobu se hovoří o tom, že v kybernetickém prostoru jsou podnikány legitimní **útoky**, které směřují proti některým státům. Koneckonců z historie, gruzínský **útok** byl klasickou ukázkou, kdy mu předcházely vlastně **útoky** v kybernetickém prostoru, **Lotyšsko**, další takový příklad, kdy, kdy v podstatě několik dnů byl, byla země vyražena v podstatě z provozu, kompletně bankovní systém, systém dopravy a dalších. Kybernetický prostor je specifický tím, že označit a přesně najít útočníka je daleko složitější než v tom fyzickém prostoru, ať už je to na zemi, ve vzduchu, v kosmu, takže tady to bude trochu složitější, ale uvažuje se už delší dobu, že nejenom defenzivní, ale i ofenzivní operace tak, abychom byli schopni zabezpečit, zabezpečit tu **obranu Severoatlantické aliance** skutečně komplexním způsobem.

David BOREK, moderátor

A máme na mysli tedy, nevím, jestli to není drobnost, u které zůstáváme trochu zbytečně, i když asi ne, protože o kybernetických **útocích** se mluví docela dost v poslední době, možnost, že by na kybernetický **útok** aliance reagovala konvenční odvetou? Je to představitelné?

gen. František MIČÁNEK, ředitel Centra bezpečnostních a **vojenskostrategických studií, Univerzita obrany**

Ten odpověď by měla vždy být přiměřená tomu, jaké škody **útok** samozřejmě způsobí. Tak jak říkám, nejdůležitější nebo nejproblematictější v kybernetickém prostoru je skutečně najít toho útočníka, a pak se nabízí celá škála různých opatření a nemusí to být zrovna, zrovna ten konvenční nebo **útok** silou, je potřeba vyčerpávat nejdřív ty, ta všechna možná opatření z diplomatického, ekonomického, kybernetického prostoru, než zahájit skutečně fyzický **útok**. A konečně ten kybernetický prostor nebo akce, které jsou v něm podnikány, nejsou, nejsou ničím jiným než součástí vlastně toho současného způsobu hybridního vedení konfliktu.

David BOREK, moderátor

Tak takovým dalším evergreenem, který slyšíme skoro před každým **summitem**, je to, že aliance konečně půjde vstříc nebo půjde proti tomu trendu posledních let, kdy klesají **vojenské rozpočty** členských zemí a kdy zdaleka není plněna ona **hranice** podílu **vojenských výdajů**. Opět, je to spíše zbožné přání nebo jsme svědky toho obratu nebo budeme svědky toho obratu?

gen. František MIČÁNEK, ředitel Centra bezpečnostních a **vojenskostrategických studií, Univerzita obrany**

Tady, tady je nutno říct, že už vlastně jsme svědky obratu, protože **útok** Ruska nebo obsazení Krymu Ruskem, případně separatistická část Ukrajiny, která je podporovaná Ruskem, případně ruský zásah v Sýrii, jednoznačně přiměl většinu aliančních států k navýšení finančních zdrojů nebo prostředků, které jsou věnovány na **obranu**. Jenom krátce, například Litva zvýšila o 30 %, Polsko o 18 %, **Česká republika** zvyšuje o 10 %, a to není, tady se nečekalo na výsledek **summitu**, na nějaký pokyn, zkrátka ten pocit ohrožení, který vznikl, dal, byl tím dostatečným impulsem k tomu, aby jednotlivé státy začaly pracovat zcela samostatně. To, že bude těžké dosáhnout 2% podílu, je jasné. Ono kdysi, je to možná před 20 lety, bylo standardem 4% zátěž, po pražském **summitu** v roce **2002** se rozhodlo nebo se domluvilo 2%, 2% práh výdajů. Vždycky to bylo proto, že v té době to byl jakýsi průměr. Dnes, pokud bychom se podívali na alianci, tak ten průměr se pohybuje někde mezi 1 až 1,5 %, s výjimkou snad **Spojených států**, Velké Británie, možná Řecka, a dosáhnout 2 % bude strašně těžké, protože pro některé země je to nepředstavitelně vysoká úroveň finančních prostředků.

David BOREK, moderátor

Příčemž obyvatelé prvorepublikového **Československa** by se poušmáli nad tím, jak někomu může přijít 2% podíl **zbrojních výdajů** jako něco olbřímího. Myslím, že obyvatelé Izraele současného by také to považovali za úsměvnou starost. Je Evropa nebo je **NATO** z hlediska **vojenského**, **myslím** z hlediska, vyložené teď se bavíme o čelní ruské hrozbě, **vojenským trpaslíkem**?

gen. František MIČÁNEK, ředitel Centra bezpečnostních a **vojenskostrategických studií, Univerzita obrany**

Není. Evropa, Evropa, ať už z hlediska lidského, ekonomického nebo diplomatického v žádném případě není trpaslíkem a pokud bychom sečetli i **ozbrojené síly**, tak z kvantitativního hlediska by šlo o velmi, velmi zajímavou **armádu**. Ten problém je, že začínáme zaostávat z hlediska kvality. Jenom, jenom když si vezmete takový problém těžké techniky, jako jsou tanky, BVP, neboli **bojová vozidla pěchoty**, případně **dělostřelectvo**, **raketometry**, tady už se neinvestovalo podstatně delší dobu, protože ten vztah mezi **Severoatlantickou aliancí**, respektive evropskými státy a Ruska prošel takovou, takovým obdobím vzájemné spolupráce nebo respektive koexistence a uklidnění. Nyní jsme zjistili, že v podstatě jsme zaspali ve většině oblastí a než se rozjedou skutečně investice se vším všudy, než se začnou nakupovat a vůbec vyrábět tady tyto moderní prostředky, bude to určitou dobu trvat.

David BOREK, moderátor

Americký ministr zahraničí Kerry je v Gruzii, zdůrazněme, tam primárně tedy šlo o diplomacii, nikoliv o **vojenské věci**, ale myslím si, že někde v pozadí ty **vojenské věci** byly. Je Západ, Amerika, potažmo tedy **NATO**, schopen reálně garantovat a je vlastně ochoten garantovat bezpečnost zemí, které leží na východ od aliance a na západ od Ruska nebo na jih od Ruska, prostě v tom pásu, který v tuto chvíli nemá jasné **bezpečnostní ukotvení**?

gen. František MIČÁNEK, ředitel Centra bezpečnostních a **vojenskostrategických studií, Univerzita obrany**

Co se týče, co se týče všech zemí, které jsou součástí aliance, a hovoříme teď hlavně o těch pobaltských zemích, Polska, případně teda **Slovenska**, **Česká republika** a dál na západ, jednoznačně žijeme, žijeme v podmínkách, **bezpečnostních podmínkách**, které nikdy nebyly lepší. Prostě ta garance tady je. Ten konflikt, který může vzniknout mezi, potenciálně mezi Ruskem, **Severoatlantickou aliancí**, dle mého názoru se vždycky bude soustřeďovat do té šedé zóny, která nikomu nepatří, a to je přesně ta země, nebo to je ta oblast Ukrajina, Moldávie, Gruzie, případně další země, kde dochází k takovým proxy konfliktům a snaze o získání vlivu na té, na té či oné straně.

David BOREK, moderátor

A řešením je tedy tyto země nechat v té šedé zóně, popřípadě se nějak s Moskvou dohodnout na tom ošklivém slově finlandizaci těchto zemí, anebo postupovat spíše jako George Bush junior, když výrazným způsobem expandoval alianci do bývalé oblasti sovětského vlivu?

gen. František MIČÁNEK, ředitel Centra bezpečnostních a **vojenskostrategických studií, Univerzita obrany**

To rozhodnutí je na těch jednotlivých zemích. Ony samy nebo občané těchto zemí si musí zvolit tu cestu, kterou se vydají, zvolit si vládu, která potom je provede vlastně buď, buď do té, řekněme, demokraticky smýšlející moderní Evropy, anebo budou mít příkon zkrátka k tomu autoritářskému režimu, který dneska představuje vláda Vladimira Putina v Rusku. My samozřejmě můžeme udělat něco, co se standardně dělá, to znamená udělat jakousi, jakousi propagaci, můžeme navázat spolupráci, můžeme pomoci s **transformací ozbrojených sil** nebo, nebo v podstatě nejenom **ozbrojených sil**, ale i ekonomiky, diplomacie, na ten, na ten moderní standard, ale jak jsem říkal, to hlavní rozhodnutí bude vždy na, na tom dotyčném národu, na té zemi.

David BOREK, moderátor

Bavíme se tady už hodně dlouhou dobu nebo relativně v televizních poměrech o Rusku, je Rusko přeceňováno? Myslím ta současná osa Rusko versus Západ. Je to přeceňováno z hlediska **vojenského**? Jsou tady daleko urgentnější a zásadnější **vojenské výzvy**?

gen. František MIČÁNEK, ředitel Centra bezpečnostních a **vojenskostrategických studií, Univerzita obrany**

Já myslím, že nejsou významnější **vojenské výzvy**. Rusko ukázalo, čeho je schopno před několika lety, i když, i když výrazným způsobem trpí díky sankcím, klesající nebo nízké ceně nerostných surovin, tak pořád je schopno investovat a chce investovat do svých **ozbrojených sil** a díky tomu, jak, jaký je naturel, jaká je, jaká je národní kultura Ruska, nemůže být v téhle té oblasti vůbec podceňováno. Ta snaha se vrátit zpět na minimálně v té roli regionálního, ale spíše globálního hráče tady je. A Západ se v minulosti dopustil právě toho, že se nechal uspat a že podcenil právě tady tu mentalitu Ruska. A nyní, nyní je to pro nás oříšek, jak se dostat zpět do pozice jednak partnera a jednak obávaného, obávaného protihráče.

David BOREK, moderátor

A ještě na závěr, prosím jen stručně, okomentujte výrok Angely Merkelové, že "všichni se shodujeme na tom, že trvalé bezpečnosti v Evropě lze dosáhnout jen s Ruskem, nikoliv proti němu". Konec citátu.

gen. František MIČÁNEK, ředitel Centra bezpečnostních a **vojenskostrategických studií, Univerzita obrany**

Samozřejmě já bych to parodoval možná ještě jinak. Drž si svého přítele blíž nebo drž si svého přítele blízko, svého nepřítele ještě blíž. A tohle je přesně ten obsah sdělení Angely Merkelové. Zkrátka, Rusko nejenom že musí cítit, že evropské země, respektive **Severoatlantická aliance** je dostatečně silná a tím pádem představuje pro Rusko určitou hrozbu, když to bude potřeba, ale že také na druhé straně naše státy nebo naše společenství ho nezatláčejí tak daleko do kouta, kdy už v podstatě mu nezbyde žádný manévrovací prostor. To znamená nejhorší je situace, kdy bychom přestali s Ruskem komunikovat a zkrátka tím bychom ztratili jakýkoliv kontakt a přestali bychom se orientovat v situaci, která by následně mohla nastat.

David BOREK, moderátor

František Mičánek a jeho odpovědi pro otázky a pro a na otázky Událostí, komentářů. Děkujeme, na shledanou.

gen. František MIČÁNEK, ředitel Centra bezpečnostních a **vojenskostrategických studií, Univerzita obrany**

Na shledanou.